

God als een veilige schuilplaats!

Liturgiesuggesties:

Gezang 408: 1, 3 en 5

Psalm 95: 1 en 3 NB

Psalm 86: 2 en 4 NB

1e Schriftlezing: 2 Koningen 18: 1-37

Psalm 56: 1 NB

2e Schriftlezing: Psalm 46

Psalm 56: 4 NB

Na verkondiging: Psalm 46: 1, 2 en 3 NB

Gezang 401: 1 en 4

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

In de nacht van 30 op 31 oktober 1517 loopt een professor in de theologie naar van de slotkapel van Wittenberg.

Daar - op het publikatiebord van die tijd - nagelt hij zijn 95 stellingen tegen de aflat aan de deur.

Morgenvroeg zullen de theologen zijn stellingen - in het latijn geschreven - kunnen lezen.

Zijn bedoeling is om met andere geleerden en met kerkelijke leiders erover te discussiëren.

Maar of die discussie ooit werd gevoerd ...?

In ieder geval niet op de manier die Maarten Luther voor ogen stond.

Al gauw zijn zijn stellingen uit het latijn in het Duits vertaald.

En korte tijd later duiken ze op in heel Europa.

Ook in Rome. Ook bij de paus.

Maarten Luther wordt in 1520 als ketter aangeklaagd.

Zestig dagen krijgt hij de tijd om te herroepen wat hij geschreven heeft.

Daarna zal de banvloek van de paus hem treffen.

Maar Maarten Luther staat voor de zaak van God.

Hij kan geen duimbreed wijken.

Op 10 december 1520 verbrandt hij in het openbaar de pauselijke bul en breekt daarmee openlijk met de Rooms Katholieke Kerk.

De reformatie, de kerkhervorming wordt een feit.

Deze week herdenken wij het werk van Maarten Luther.

Een man die gestreden heeft met de duivel.

Een theoloog die in z'n eentje de Bijbel uit de grondtekst in de Duitse taal heeft vertaald.

Een dichter die vele liederen heeft gedicht.

Daarom vanmorgen Psalm 46.

Eén van de lievelingspsalmen van Maarten Luther.

Maar laten we eerst luisteren naar de achtergrond van deze psalm.

Ik neem u en jou mee, ruim 27 eeuwen terug in de tijd.

Een wereldoorlog in het Midden Oosten!

De oude reus, Assyrië is wakker geworden en doet een greep naar de wereldheerschappij.

Als een reusachtige poliep slaat het zijn grijparmen al verder om zich heen.

Naar de zilvermijnen van de Taurus in Klein-Azië en ... naar de kust van de Middellandse Zee.

Eindeloze colonnes cavalerie en infanterie schuiven onstuitbaar in de richting van de wereldhandelshaven Tyrus en in de richting van Palestina, de landbrug naar Egypte.

O ja, Egypte ... de grootste tegenstander van Assyrië op het toenmalige wereldschaakbord.

Onheilspellend klinken de dreunen van de duizenden soldatenlaarzen en het geluid van de ijzeren strijdwagens ... in de oren van de bedreigde volkeren.

Overal waar het immense leger nadert klinkt de angstkreet: 'Vlucht! De Assyriërs komen!'

De bewoners op het platteland proberen lijf en goed te redden in de versterkte steden.

Maar geen vesting is tegen de Assyrische stormrammen bestand.

Zo capituleert het ene land na het andere.

Het is een wreed volk, dat volk van de Assyriërs.

Overwonnen koningen worden de ogen uitgestoken.

Gevangen soldaten worden neus, oren of lippen afgesneden.

Hooggeplaatsten worden op palen gespietst of met een haak door de neus meegevoerd.

En om de weerstand in de veroverde gebieden te breken worden mensen massaal gedwongen te verhuizen.

Hele bevolkingen worden op transport gezet naar verre verbanningsoorden.

In de streken waar het Assyrische leger langsgetrokken is ... roken de puinhopen van huizen en steden.

Scheren de gieren boven de achtergebleven lijken.

De oogst is van het land geroofd.

Het spook van de honger bedreigt de weinige overlevenden.

In het jaar 722 voor Christus valt de hoofdstad Samaria en worden de Tien-stammen van Israël gedeporteerd.

Twintig jaar later wordt ook het Twee-stammenrijk Juda onder de voet gelopen en Jeruzalem opgeëist.

Maar dan ... dan is het genoeg.

Dan komt de Heer God reddend tussenbeide.

Hij roept de wereldveroveraars een halt toe.

Zo wordt de stad van God - Jeruzalem - gered.

En na deze wereldcrisis zingen de Korachieten ... Psalm 46.

*

Over Juda ligt weer het kleed van de lieflijke vrede.

Het gedreun van soldatenlaarzen en het geratel van strijdwagens is weggestorven.

Heel Jeruzalem herademt.
Vluchtelingen keren naar huis terug.
Nu is het ogenblik gekomen om de Heer te loven en te prijzen.
"God is voor ons een veilige schuilplaats,
een betrouwbare hulp in de nood."

U kunt zich, broeders en zusters, jongens en meisjes, ongetwijfeld voorstellen hoe
benauwd het volk van Israël het gehad moet hebben.
Doodsangsten hebben de inwoners van Jeruzalem uitgestaan.
De stad belegerd. De toevoerwegen afgesneden.
Honger en dorst.
'Hoelang zullen we het kunnen volhouden.'
"Deze dag is een dag van benauwdheid ...", sprak koning Hiskia, toen hij zijn
rouwklere had aangetrokken en zijn ministers naar de profeet Jesaja had gezonden.

De Assyrische bevelhebber had namelijk - in ruwe soldatentaal - de verdedigers op
de muur van Jeruzalem geïntimideerd.
Hij had hen beloofd dat verzet tegen Sanhebrib - de machtige koning van Assyrië -
zou uitdraaien op het eten van hun eigen uitwerpselen en het drinken van hun eigen
urine.

Nee, de Korachieten overdreven niet toen ze - terugziende op de Assyrische
omsingeling - in Psalm 46 zongen van "benauwdheden".
Echt waar. Wat hadden ze het benauwd gehad.
Alles had die Assyriër ontluisterd, naar beneden gehaald:
hun bondgenoten; hun leger; hun koning en ... hun God!
'Kom, kom, heren. jullie God is natuurlijk net als de rest.
Die God van jullie, zegt niets, doet niets.
Jullie God is maar een god-van-niks.'

Die angstdroom is nu verscheurd.
En uit dankbaarheid zingen de Korachieten ... God lof.
"God is voor ons een veilige schuilplaats,
een betrouwbare hulp in de nood."

*

Zo ervaart de dichter van Psalm 46 ... God.
'God ... God ervaar ik als ... een betrouwbare hulp in de nood.'
Over ervaring, over bevinding gesproken.
Dat heeft, broeders en zusters, jongens en meisjes, alles te maken met je geloof.
Geloof kent ervaringen, bevindingen.
Dan gaat het om alles wat een mens meemaakt, als hij God leert kennen en met God
leeft.
Bevinding ziet op de beleving van de gemeenschap met God.

In de bevinding ervaar je je geloof.
Daarbij hoort ook ... je twijfel, je angst.

Je teleurstelling in God, maar ook de dankbaarheid.
Daar hoort ook zondebesef en weten wat vergeving is ... bij.
Bevinding ... dat is geloofservaring.
Dat is ervaren dat God er is en dat Hij je nooit loslaat.
Wat er ook met jou of wat er ook met de wereld om je heen ... gebeurt.
Bevinding / geloofservaring.
In dat woord bevinding zit het werkwoord vinden.
En zo zou je dat ook in vers 2 kunnen vertalen:
"God is te vinden als een hulp in de nood."
Aan vinden gaat zoeken vooraf.
Wil je God ervaren in je leven als een hulp ... dan zul je Hem moeten zoeken.
Hoe? Waar?
God kun je vinden door je Bijbel te lezen en door te bidden.
In de Bijbel spreekt God tot u en jou en tot mij.
En in je gebed mag jij alles bij Hem brengen.
God zoeken en Hem vinden.
God kun je vinden op het kruis van Golgotha.
Dáár laat God Zich vinden.
Voor mensen die het helemaal verprutst hebben in hun leven.
Maar ook voor mensen die alles in hun leven mee hebben.
Zoek de Heer, lieve mensen.
De God van je doop.
De God die je leven leidt en je bewaart voor de macht van de Boze.
God zoeken - in je Bijbel en in het gebed.
Hij laat Zich door ons vinden!

'Ik heb God gevonden.
En ik heb bevonden, ik heb ervaren, dat God een betrouwbare Hulp is in de nood.'
Dat mogen ook wij - in onze tijd, waarin de wereld op z'n kop staat - ervaren.

Dat hadden koning Hiskia en de profeet Jesaja in hun tijd immers ook zo ervaren.
Wat was er niet een vloedgolf van geweld over Israël heen gekomen.
Een politieke aardverschuiving in het Midden Oosten had plaatsgevonden.
Maar de Heer God heeft Zijn volk uiteindelijk een weergaloze verlossing gebracht:
- de wereldmacht van de Assyriërs werd geknakt;
- een wereldoorlog werd beëindigd.
- er kwam weer vrede en rust in de stad van Vrede.

*

De bewondering voor de almacht van God kent nu geen grenzen meer.
In de meest sterke bewoordingen drukt de psalmist zich uit:
"Daarom vrezen wij niet, al wankelt de aarde en storten de bergen in het diepst van de zee.
Laat de watervloed maar kolken en koken, de hoge golven de bergen doen beven."

Die woorden, broeders en zusters, jongelui, doen je denken aan een wereldramp.
Een zondvloed.
Ook toen moeten onvoorstelbare zeebevingen hebben plaatsgevonden.

Stel je voor ... al zou de aarde zich verplaatsen,
... al zouden de bergen in de zee aan het wankelen gebracht worden,
... al zouden de zeeën alles overspoelen ...
Dan nog ... zouden we niet vrezen.
Want God ... God is ons een toevlucht en een sterkte.
Dat is een God ... waar je bij kunt schuilen.
Dat is een God ... waar je je geborgen bij kunt voelen.
'Mijn vastheid, mijn geborgenheid is God.
Daarom hoef ik niet te vrezen.
Daarom hoef ik niet bang te zijn.'

De vraag is (vanmorgen), broeders en zusters, jongens en meisjes, zeggen wij dat de psalmist na?
Hebben ook wij ervaren / bevonden dat God ons een betrouwbare hulp is? Een veilige schuilplaats?
Een aantal van ons heeft bewust de tweede wereldoorlog van deze eeuw meegemaakt.
Ook toen dreunden ook de soldatenlaarzen.
De bommen vielen als roofvogels neerstortend op hun prooi ... uit de lucht.
Velen hadden hun rol in het verzet.
Voor de mof was eigenlijk niemand bang.
Toen was God voor velen ... tot een betrouwbare hulp, een veilige schuilplaats.
Maar vandaag, neer dan zestig jaar later ...?

Ook nu. Een ernstig zieke.
'Dominee, als ik geen geloof in God had, dan kwam ik er niet doorheen. Hij geeft mij moed en kracht.'
Wat een geloofsvertrouwen!
Om jaloers op te worden.
'God ... een betrouwbare hulp in de nood.
Ik heb het zo bevonden, ik heb het zo ervaren.
Ik vrees geen kwaad, want de Heer is met mij!'

*

In Psalm 46 zegt de dichter het met andere woorden:
"Met God in haar midden stort zij niet in,
vroeg in de morgen komt God haar te hulp."
Hij bedoelt ermee dat de Heer in het midden is van Jeruzalem, van Sion, de heiligste onder de woningen van de Allerhoogste.
In het midden van Zijn volk woont God.
Op de plaats die Hij Zich tot woning heeft gekozen.
Onder Zijn volk.
In Jezus Christus, onder u en jou en mij.

Nee, niet in Ninivé - de hoofdstad van het machtige Assyrische Rijk woont God.
Hij woont in Jeruzalem.
Dáár woont Hij in het Huis dat Zijn heerlijkheid vult.
In de tempel.

Die tempel vergelijkt de dichter in vers 5 met een rivier.
Een rivier. En wat voor één.
Een rivier met zij-armen, met stromen en met beken.
In het kurkdroge Israël kende men zo'n rivier alleen van horen zeggen.
In Assyrië, daar waren machtige rivieren: de Eufraat en de Tigris.
"Een rivier, wijd vertakt, verblijdt de stad van God, de heilige woning van de
Allerhoogste."
Kent u het visioen van Ezechiël: het visioen van de tempelbeek?
Onder de drempel van het huis van God ontstaat een beek.
Het wordt een rivier die wel zo breed wordt, dat je er niet doorheen kunt waden.
En die tempelbeek maakt alles gezond.
Er is een overvloed te vinden aan vissen in de beek en vruchtbomen langs de beek.
De tempelbeek.
Zou de dichter van Psalm 46 daar aan gedacht hebben?

Daar, in de tempel, woonde God, de Allerhoogste.
Daar stond de ark, de troon van de Heer, de bewaarplaats van de twee stenen tafels
van het verbond.
Het verbond dat Hij bij Horeb met heel het volk Israël gesloten had.
'Ik zal jullie tot een God zijn en jullie zullen Mij tot een volk zijn.'
'Ik zal zullen bewaren, Ik zal jullie beschermen.
En jullie, jullie zullen Mij dienen, Mij ... alleen!'
Hier in de tempel, in het huis van de Heer, werd gesmeekt en gebeden, door een
kleine rest, die trouw gebleven was aan de dienst van de Heer.
Hier in de tempel heeft de Allerhoogste de dreigbrief gelezen van de hoogmoedige
koning van de Assyriërs.
Hier in de tempel heeft de Heer Hiskia's gebed gehoord.
God is in haar midden.
Immanuël, God is met ons!

*

Vertrouwen op God, broeders en zusters, jongelui, bewaart een mens, een stad voor
wankelen.
"Diezelfde nacht trok een engel van de Heer ten strijde en doodde in het kamp van
de Assyriërs honderdvijfentachtigduizend man.
De volgende ochtend zag men niets dan lijken liggen." (2 Koningen 19:35)
Op het uur - waarop destijds legers ten aanval plachten te trekken - heeft een engel
van de Heer zijn slag reeds geslagen.
Geen supermachten beschermen Gods volk.
Geen grote wereldleiders vormen ons schild.
Geen hechte organisaties zijn onze vestingmuren.
Geen paus of synode onze burcht.
Maar God is ons ten schild in het strijdperk van dit leven.
Tenminste ... als Gods volk Hem dient en Zijn verbond onderhoudt.
God is in haar midden.

"Volkeren roeren zich, rijken storten ineem, zijn donderstem klinkt - de aarde siddert."
Wat schuilt er een leed en een verdriet in die zin.

Je hoort het geratel van de strijdwagens en de oorlogstanks.
Je hoort het gegier van bommen en granaten.
Je hoort het gegil van vrouwen en kinderen.
Je ziet de rokende steden en de achtergebeleven lijken.
Je ziet de lange rijen krijgsgevangenen en vluchtelingen.
Inderdaad: Volkeren woedden. Koninkrijken wankelden.

Ook het koninkrijk van koning Hiskia.
Maar toe verhief God zijn stem.
En andere stemmen werden daarmee tot zwijgen gebracht.
Met zijn majesteitlijke stem, waarmee Hij in den beginnen de hemel en de aarde tot aanzijn had geroepen ... spreekt nu de Heer God.
En toen versmolt de aarde.
Van schrik en ontzag voor de grote Koning.
In één nacht knakte Hij het leger en de macht van de Assyriërs.
God stond weer in het midden van het wereldnieuws.
Hij had weer gesproken.
Zelfs de heidenen erkenden Zijn oppermajesteit.
En "velen brachten naar Jeruzalem geschenken voor de Heer" lees ik in 2 Kronieken 32:33.

*

Over die stem van God gesproken.
Hoeveel christenen hebben de stem van God gehoord in het uitbreken en het ophouden van de oorlogen van onze twintigste eeuw?
Geloven wij nog, dat de wereldmachten nú nog in Gods hand tot een stok kunnen zijn, waarmee Hij Zijn afvallige volk slaat?
Ik moest namelijk denken aan Jesaja 10 vers 5.
Daar lezen we:
"Wee Assyrië, gesel van mijn toorn, stok waarmee Ik in mijn woede sla.
Je koning zend Ik naar een goddeloos volk,
Ik stuur hem af op het volk dat Mij tergde, ..."
Ook dat, broeders en zusters, jongelui, zijn woorden uit de Bijbel.

In de tijd van Hiskia werd het verbond met God gruwelijk overtreden.
De tempel, het huis van God, was verregaand verontreinigd.
De lampen waren gedoofd.
Reukwerk en brandoffers werden niet meer gebracht.
De deuren van de voorhal waren gesloten (2 Kronieken 29:7).
Er had zelfs een Assyrisch altaar in de tempel van de Heer van de hemelse machten gestaan.

Was het een wonder dat de Heer God met zijn verbondsvloek gekomen was?
Juda en Israël hadden - door hun zonden - het Assyrische gevaar als een oordeel van God naar zich toegetrokken.
Dat had de profeet Jesaja jarenlang verkondigd.

Koning Hiskia had zijn boetekleed aangetrokken.

De levieten hadden opdracht gekregen het huis van God te reinigen en de eredienst te herstellen.

Ook het Pascha - het feest dat herinnerde aan de uittocht uit Egypte - werd weer gevierd.

Toen Juda zich werkelijk bekeerd had van zijn afgoden tot de God van het verbond, ... toen konden de Korachieten weer zingen:

"De HEER van de hemelse machten is met ons, onze burcht is de God van Jakob."

*

God als een burcht. Een vesting, hoog op een berg.

Met van die metersdikke muren.

Goed te verdedigen en nauwelijks in te nemen.

Zo is God.

Hij is de Sion.

Hij is het levende hart van de stad.

God met ons!

Een toevlucht voor de zijnen.

In Hem zijn we veilig, zijn we geborgen.

Voor alle aanvallen die op ons geloofsleven worden ondernomen.

*

Toen Maarten Luther, broeders en zusters, jongens en meisjes, zijn dichterlijke bewerking gaf van deze Psalm in het ons bekende reformatie-lied: Een vaste burcht is onze God ... was waarschijnlijk de pest in zijn stad en in zijn huis binnengedrongen. In ieder geval ... Luther schreef zijn lied in een tijd waarin vele van zijn vrienden door die zwarte dood uit het leven werden weggerukt.

U begrijpt ... voor Luther was dat een tijd vol persoonlijke aanvechtingen in zijn leven.

Heel wat strijd heeft deze reformator in zijn leven moeten leveren.

Hij was zich terdege bewust dat het een strijd was tegen de vorst van de duisternis, tegen de duivel zelf.

Zijn Luther-lied laat ons zien h oe sterk deze man leefde uit het geloof van Psalm 46.

'Een vaste burcht is onze God, een toevlucht voor de zijnen.'

Dat lied getuigt van geloof en van vertrouwen in die ene God van Jakob, die trouw is en waar je op aan kunt.

En ... in Zijn Woord, dat stand houdt tot in eeuwigheid.

Ook wij, broeders en zusters, jongens en meisjes, mogen vertrouwen en geloven ... dat dez God met ons is.

De Heer, die de strijd heeft gestreden tegen de machten van de duisternis, tegen de dood.

Hij heeft overwonnen.

Hij geeft ons uitzicht op zijn toekomst.

"Daarom vrezen wij niet," zongen de Korachieten, "al wankelt de de aarde en storten de bergen in het diepst van de zee."

Dat is krachtige taal.

Dat is de taal van de bevinding.
Zo hebben zij het ervaren.
Zo mogen ook wij God ervaren.
Een betrouwbare hulp in de nood, een burcht.
Daar mogen we schuilen.
'Een vaste burcht is onze God,
een toevlucht voor de zijnen.'

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Franeker 25/10/2009